

Geslaagde inburgering vereist maatwerk van nabij

Vooraf

Dat er mensen van ver naar Nederland komen is een gegeven. En als we naar ons land kijken snappen we dat allemaal heel goed. Dus: ze komen. Hoe kunnen 'we' aan 'hen' een zo goed mogelijke start geven, om optimaal mee te kunnen doen? Zoals het nu gaat, gaat het niet goed. Vanuit economisch, sociaal en menselijk oogpunt is het noodzakelijk om een andere aanpak te realiseren.

De voorzitter van de *Stichting Wij Afghanen in Krimpen* kwam 25 jaar geleden naar Nederland. Hij is een van de gastsprekers van onze uitgebreide participatieverklaringscursus.

Hij zegt tegen iedere immigrant:

Je bent nu hier.

Je gaat, voorlopig of voor altijd, hier blijven.

Dus is het eenvoudig:

leer Nederlands,

werk hard,

praat niet over religie of politiek en

zorg dat je kinderen het beter krijgen dan jij.

*Er zijn heel veel mensen in Krimpen bereid je daarbij te helpen,
maar je moet het uiteindelijk zelf doen.*

Kort en goed

Noodzakelijke maatregelen om de inburgering weer op de rit te krijgen zijn:

- Verplichte taallessen en voorlichting vanaf week 2 in het AZC
- Een volledig en gevuld overdrachtsdossier van het COA aan de gemeenten
- Inburgering als taak en verantwoordelijkheid overdoen naar de gemeente
- Kwaliteitscontrole op cursus-aanbieders door gemeenten
- Voldoende budget bij de gemeente voor de uitvoering
- Geen beperkingen meer in doelgroep inburgering en taaleisen
- Naturalisatietoets bij en door de gemeente

Falende inburgering

De inburgering faalt sinds dit als taak is weggehaald bij de gemeenten. Dat concludeert ook de Algemene Rekenkamer (januari 2017). Het aantal inburgeraars dat het vereiste niveau behaalt binnen de termijn van 3 jaar is gedaald van 78% naar 33%.

Het resultaat van de inburgering is achteruit gegaan

De inburgeraar is sinds 2013 zelf verantwoordelijk om zijn inburgering te organiseren, al dan niet met een lening. Er is sprake van doorgeschoten zelfregie: mensen die de taal niet spreken en de samenleving nog niet snappen zijn verantwoordelijk gemaakt voor de selectie van een aanbieder van de cursus. En de inburgeraar moet deze aanbieder dus zelf beoordelen op kwaliteit. De ondersteunende vrijwilliger of de betrokken Nederlandse partner is niet op de hoogte van alle details. Het *blik op werk* keurmerk biedt slechts beperkt houvast en controle op de kwaliteit van de aanbieders. Regelmatig bereiken ons klachten over de kwaliteit van de aanbieders: grote niveaueverschillen binnen een lesgroep en een zeer beperkt aantal lessen. De 'goeden' haken hierdoor te vroeg af, de 'slechten' haken hierdoor ook te vroeg af. Niet behalen van de einddoelen betekent een financiële schuld.

Angst om de doelen binnen de termijn niet te behalen zorgt er voor dat inburgeraars er voor kiezen om het minimaal verplichte niveau te behalen. Dit, in plaats van een hoger niveau (bijvoorbeeld hun eigen niveau) na te streven. Verloren talenten!

Taalles binnen het AZC is nu *optioneel* voor statushouders, tot voor kort was het zelfs niet toegestaan voor asielzoekers. Het zelfde geldt voor de certificering van opleidingsniveau en diploma's. Het verblijf in het AZC wordt daardoor niet benut. Het overdrachtdossier wordt dan niet gevuld. Deze regels stammen uit de tijd dat het verblijf in een AZC kortstondig was, terwijl het nu soms maanden (of langer) duurt. Verloren tijd!

Gemeenten hebben geen zicht op voortgang en resultaten

Naast de achterblijvende resultaten is er voor gemeenten door de huidige regels geen zicht op inspanningen, voortgang en behaalde examens. De gemeenten ondervinden hiervan grote last bij hun inspanningen om statushouders te helpen om economische zelfstandigheid te bereiken. Werkervaringsplaatsen tijdens de inburgering zijn nauwelijks haalbaar als de gemeente geen zicht heeft op de voortgang. Het is vrijwel onmogelijk om aansluitend of gedurende de inburgering voor de statushouder een cursus, opleiding of werkervaringsplaats te organiseren als de gemeente niet weet wanneer het inburgerings-examen is behaald. Op papier zijn hiervoor wel mogelijkheden, in de praktijk is dat niet uitvoerbaar.

Het gevolg: een toenemend beroep op de participatiewet

Als gevolg hiervan neemt het beroep op de Participatiewet en de uitkeringsduur van deze statushouders en inburgeraars toe. Het duurt langer voordat de inburgeraars in hun eigen onderhoud kunnen voorzien en daarmee zelf de verantwoordelijkheid voor hun eigen gezin en hun kinderen kunnen nemen. Met name in kleinere gemeenten heeft de instroom van statushouders grote invloed op de bijstandsdichtheid. In Krimpen aan den IJssel is inmiddels 1 op de 7 van de uitkeringsgerechtigden statushouder.

Doordat de gemeenten uiteindelijk een groot deel van de kosten (risico's) moeten dragen nemen steeds meer gemeenten initiatieven om de omissies in de inburgering en de gevolgen van het falende beleid en de uitvoering daarvan te compenseren. Dit gaat ten koste van de inzet voor andere hulpbehoevende groepen in de samenleving en leidt in de praktijk tot polarisatie. Bovendien zit hiertoe dus *geen* budget in de Participatiewet opgenomen.

Wat doet de gemeente Krimpen aan den IJssel:

- taalcoaching en groepslessen vóór, tijdens en ná het inburgeringstraject én aan oudkomers:
- dubbele trajecten van de *VoorleesExpress* voor statushouders met kinderen
- maatschappelijke begeleiding waarbij vrijwilligers, naast de gebruikelijke begeleiding, actief zoeken naar vrijwilligerswerk of werkervaringsplaatsen.
- *uitgebreide participatietrajecten* voor statushouders (ingekomen vanaf 2014): Deze bestaan uit 8 dagdelen. Combinatie van voorlichting en discussie over de landelijk vastgestelde waarden en normen, de Krimpense samenleving en voorzieningen en voorlichting over verschillende onderwerpen. Bijeenkomsten vinden plaats in de raadszaal, het gezondheidscentrum, cultureel centrum en streekmuseum. Met diverse gastsprekers, zoals de burgemeester, wethouders, gemeentesecretaris en 'geslaagde' immigranten.

Zorg voor een inclusieve samenleving en investeer in inburgering!

Het is noodzakelijk dat de uitvoering én het budget belegd worden bij de gemeenten, dichtbij de inburgeraar. Alleen zo kunnen de inburgeraars snel deelnemen aan onze samenleving. Inburgering moet aanhaken bij de participatiewet.

Taalplicht als een vorm van leerplicht, ook binnen het AZC.

Maak inburgering voor asielmigranten verplicht vanaf 2 weken na aankomst. Neem daarin ook de voorlichting over gezondheidszorg, onderwijs en opleidingen en de arbeidsmarkt in mee. Laat hen al vanuit het AZC bedrijven bezoeken en vrijwilligerswerk doen. Zo zullen zij geholpen worden om zich te richten op hun toekomst. Dat leidt tot meer rust in hun hoofd, een zachtere landing in de maatschappij, minder zorgkosten en te zijner tijd een

aantoonbaar snellere uitstroom uit de bijstand. Een gedeelte van hen krijgt geen verblijfsvergunning. Zij kunnen hun kennis en ervaring meenemen. De winst van de groep die wél een verblijfsvergunning toegekend krijgt is te groot om dit als een bezwaar te blijven zien. De winst is namelijk groot, voor de samenleving als geheel.

Snelheid, maatwerk en kwaliteit én budget bij de gemeenten

Laat alle inburgeraars direct na vestiging in de gemeente starten met een maatwerktraject. Maak het ook voor niet inburgeringsplichtigen mogelijk om een traject te volgen. Zorg voor budget bij de gemeente om van de inburgering een succes te maken. De gemeente heeft via de taakstelling huisvesting vergunninghouders en de personenregistratie de nieuwe inburgeraars snel in beeld. De gemeente moet de informatie van het COA kunnen gebruiken. Dit dossier moet dan wel volledig gevuld zijn om aan de hand daarvan inburgering, werkervaring, taalcoaching, maatschappelijke begeleiding en participatieverklaringstrajecten te realiseren.

Er moet voldoende budget zijn om de gemeente in staat te stellen kwalitatief goede trajecten in te kopen en de inburgeraars tijdens hun traject professioneel te begeleiden, ondersteunen en monitoren.

Vrijstellingen, ontheffingen en sancties zijn óók maatwerk

Maak de gemeente zo spoedig mogelijk eindverantwoordelijk voor de vrijstellingen, ontheffingen en sancties. Te vaak worden nu generieke ontheffingen verleend, waardoor de noodzaak tot inburgeren vervalt. Maak ontheffingen in beginsel tijdelijk, met een nieuwe beoordeling na bijvoorbeeld een jaar. Differentieer in de ontheffingen: soms is niveau A1 wél haalbaar of kan een inburgeraar wél niveau A2 halen op spreken en luisteren maar niet op schrijven.

Gemeenten moeten niveau beoordelen bij naturalisatie

Nederland hoeft niet toe te staan dat iemand naturaliseert. Indien men Nederlander wenst te worden moet men, bepleiten wij, op zijn minst Nederlands spréken, anders is een verblijfsvergunning een mooi alternatief.

Het komt te vaak voor dat de kandidaten geen of slecht Nederlands spreken zélfs als zij het inburgeringsexamen hebben afgelegd. In de praktijk blijkt regelmatig dat de taalbeheersing een niveau achteruit is gegaan omdat de betrokkene de taal niet voldoende blijft gebruiken.

De aanvragers van naturalisatie worden gezien door de gemeenten, laat hen beoordelen of zij nog steeds Nederlands spreken op een behoorlijk niveau of dat zij een andere bijdrage leveren waardoor zij volwaardig meedoen. In Krimpen aan den IJssel komen bijvoorbeeld alle naturalisanten eerst op gesprek bij de burgemeester. Tijdens dat gesprek wordt gekeken of de inwoner al klaar is voor het opsturen van de bescheiden naar de IND, of dat er eerst een taalcoach gezocht wordt.

Tot slot,

Betrek de komende maanden gemeenten en sociale diensten van diverse omvang bij de nadere uitwerking van bovenstaande. De impact van de regelgeving is op kleinere gemeenschappen anders dan in de grote steden. De mogelijkheden en vrijwilligers aantallen zijn in de diverse regio's en gemeenten veelkleurig. Komt u vooral her en der eens uw licht opsteken.

Martijn Vroom
Burgemeester Krimpen aan den IJssel
E: burgemeester@krimpenaandenijssel.nl
M: 06 105 135 82